

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za sociologiju – studijski program Sociologija i etnologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Etnologija Balkana				
Šifra/kod	FIL ETN 206	Status (obavezni ili izborni)	obvezan	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027. 2027/2028.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	hrvatski				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	doc. dr. Zvonko Benković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 64 E-mail: zvonko.benko@gmail.com Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	dr. Tatjana Žarković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjanazarkovich@hotmail.com Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij će ponuditi osnovni uvid u povijesni razvoj etnologije Balkana. Kroz povijesni pregled dat će se prikaz proučavanju kulture i načina življenja u Jugoistočnoj Europi kroz etnografske zapise stranih i domaćih autora. Bit će riječi i o geografskim, političkim, kulturnim i ekonomskim granicama i njihovoj relativnosti i uvjetovanosti povijesno-političkim zbivanjima na Balkanu. Osvrnut će se na osnovne terminološke probleme, teorijske škole i pravce te na važnost uočavanja suvremenih perspektiva i budućnosti etnologije Balkana, izazovima i prijepornim točkama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je dati uvid u studentima o važnosti Balkana na lokalnoj i svjetskoj razini te uloji etnologa i kulturnih antropologa u istraživanju tradicije, kulture, običaja i svakodnevnih životnih praksi. Osvijestiti važnost Balkana i nepomirljivost pojmovnoga nazivlja i njegove pjeorativnosti u znanstvenom i svakodnevnom diskursu.				
SDG (cilj održivog razvoja)					
Ishodi učenja	Po okončanju ovoga kolegija studenti će moći: - prepoznati i imenovati temeljne pojmove i znanstvene metode u etnologiji i kulturnoj antropologiji				

- navesti i objasniti temeljne specifičnosti etnologije Balkana i njezine uklopljenosti u suvremeni kontekst
- identificirati i objasniti opća obilježja kulture i kulturnih procesa

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje: upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta i koncepcijom vježbi
2.	Balkan – šta je to? Vježbe: Izbor tema za seminarske radove
3.	Balkan u historijskom i etnografskom kontekstu (Mazower, Naumović, Jezernik) Vježbe: Kritičko čitanje odabranih poglavlja iz putopisa A. Dž. Evansa
4.	Geografske, političke i kulturne granice na Balkanu (Mazower, Noris) Vježbe: Jezernik, Divlja Evropa: Balkan u očima putnika sa Zapada - diskusija
5.	Pojam „drugosti“ u kulturnoj antropologiji i etnologiji i njegov odraz na Balkanu (Todorova, Rihtman-Auguštin) Vježbe: Bringa, Biti musliman na bosanski način – analiza odabranih poglavlja
6.	Balkan između Istoka i Zapada (Fleming, Rot) Vježbe: Prestavljanje nacrtu seminarskih radova
7.	Balkan u kontekstu orijentalizma (Said, Jansen, Bakić-Hayden) Vježbe: Balkan i glazba
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Neke karakteristike tradicijske kulture Balkana (Kazer, Denitch) Vježbe: Filipović, Srodstvo po mleku kod Južnih Slovena - analiza
10.	Tradicijska kultura i modernizacija (Bjelić i Savić, Rot) Vježbe: Bratanić, Uz problem doseljenja Južnih Slavena - diskusija
11.	Religija i nacija i njihov uticaj na razvoj identiteta (Vlahović) Vježbe: Đorđević, Nekoliki smrtni običaji u Južnih Slovena – analiza
12.	Nacionalizam na Balkanu (Todorova, Mazower) Vježbe: Prezentacija seminarskih radova
13.	Poimanje porodice i srodstva na Balkanu (Kazer, Denitch) Vježbe: Stanimirović, Raširenost miraza na Balkanu u i početkom veka – analiza
14.	Kulturna baština na Balkanu (Marasović)

	Vježbe: Meting Point Sarajevo – susret istoka i zapada
15.	Zaključak kolegija: diskusija, interna evaluacija, upute za ispit
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Uz obavezan dio nastave, koji se sastoji iz predavanja i vježbi, koristiće se i prezentacija uz upotrebu savremenih tehnologija te analiza i diskusija.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Redovno prisustvo</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na predavanjima i časovima vježbi</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralna provjera znanja</td><td>35</td><td>35%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>35</td><td>35%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Redovno prisustvo predavanjima, terenskom radu i vježbama;• Aktivno učešće u diskusijama; pokazivanje inicijative;• Terenski rad i samostalno istraživanje• Polusemestralni ispit;• Završni pismeni ispit.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo	10	10%	2.	Aktivnost na predavanjima i časovima vježbi	20	20%	3.	Polusemestralna provjera znanja	35	35%	4.	Završna provjera znanja	35	35%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Redovno prisustvo	10	10%																																		
2.	Aktivnost na predavanjima i časovima vježbi	20	20%																																		
3.	Polusemestralna provjera znanja	35	35%																																		
4.	Završna provjera znanja	35	35%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p>																																				

	<p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Jezernik, Divlja Evropa: Balkan u očima putnika sa Zapada. Beograd, 2007. 2. D. Bjelić i O. Savić, Balkan kao metafora. Između globalizacije i fragmentacije. Beogradski krug (17-38), Beograd, 2003. 3. M. Mazower, Balkan: kratka povijest. Zagreb, 2007. 4. M. Todorova, Imaginarni Balkan. Beograd, 1999. 5. S. Numović, „Diskursion in Balkan ethnology“, Ethnologia balkanica 2, 1998:101-120. 6. P. Vlahović, „Etnički pluralizam balkanskih naroda i etnos u svetu antropologije“. Etnoantropološki problemi 1, 1987:7-14. 7. B. Jezernik, Zemlja u kojoj je sve naopako: prilozi za etnologiju Balkana. Sarajevo, 2000. 8. M. Bakić-Hayden, „Nesting Orientalisms“. Slavic Review, Vol. 54, No 4 (Winter 1995): 917-931. 9. D. Rihtman-Augustin, „Zašto i otkad se grozimo Balkana“. U: Ulice moga grada. Beograd, 2000: 211-236. 10. L.S. Stavrianos, Balkan posle 1453. godine (odabrana poglavlja). Beograd, 2005. 11. M. Mitterauer, Porodični kontekst: Balkan u poređenju sa Evropom. U: Kad je Adam kopao, a Eva prela: Istorijsko-antropološki ogledi iz prošlosti evropske porodice. Beograd, 2001:129-155. 12. D. Noris, Konstruisanje Balkana; Tekstualne reprezentacije. U: Balkanski mit. Beograd, 2002:13-29; 31-68. 13. K.E. Fleming, Orijentalizam, Balkan i balkanska historiografija. Filozofija i društvo XVIII, Beograd, 2001:11-32. 14. S. Jansen, Svakodnevni orijentalizam: doživljaj Balkana/Evrope u Beogradu i Zagrebu. Filozofija i društvo XVIII, 2001:33-71 15. K. Kazer, Porodica i srodstvo na Balkanu (odabrani dijelovi), Beograd, 2002:65-172. 16. B.S. Denitch, Spol i moć na Balkanu. Etnološki pregled 22, 1986:85-98. 17. K. Rot, Slike u glavama. Ogledi o narodnoj kulturi u jugoistočnoj Evropi (odabrani dijelovi). Beograd, 2000:214-238. <p><i>Dodatna</i></p> <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Bratanić, Uz problem doseljavanja Južnih Slavena. U: Zbornik radova Filozofskog fakulteta I. Zagreb, 1955. 2. Š. Kulišić, Tragovi arhaične rodovske organizacije i pitanje balkansko-

	<p>slovenske simbioze. Beograd, 1963.</p> <p>3. M.S. Filipović, Srodstvo po mleku kod Južnih Slovena. U: Čovek među ljudima. Beograd, 1991.</p> <p>4. T.R. Đorđević, Nekoliki smrtni običaji u Južnih Slovena. Godišnjica Nikole Čupića 48. Beograd 1940. i 1941.</p> <p>5. T. Bringa, Biti musliman na bosanski način. Sarajevo, 1996.</p> <p>6. V. Stanimirović, Ustanova miraza u našoj tradicijskoj kulturi (odabrani dijelovi). Beograd, 1998:37-103.</p> <p>7. D. Rihtman-Auguštin, Struktura tradicijskog mišljenja (odabrani dijelovi). Zagreb, 1984:7-21; 26-29; 165-189.</p>
Napomene	

doc. dr. sc. Zvonko Benković

